

ובהתאם לכך, אילו היינו מפרשים את המלים "לא תיגע" כפשוטן (שגם נגיעה בלבד אסורה) – היה מקום לומר שכוונת הכתוב היא לרבות את איסור הנגיעה בקדשים, ואיסור זה הוא שפוקע מיד עם "מלאת ימי טהרה" (בניגוד לאיסור האכילה שנשאר עד לאחר הבאת הקרבנות); ולא היה צורך לפרש שהמלים "בכל קודש" באות "לרבות את התרומה".

אבל מאחר שרש"י פירש (בדיבור השני) שכוונת המלים "לא תיגע" היא "אזהרה לאוכל", אך נגיעה בלבד מותרת – שוב לא ניתן לפרש שכוונת הכתוב היא לרבות את איסור הנגיעה בקדשים; ולכן הוכרח רש"י לפרש "בכל קודש" – לרבות את התרומה, כלומר שהאיסור הפוקע מיד עם "מלאת ימי טהרה" הוא איסור אכילת תרומה (בניגוד לקדשים, שבהם האשה אסורה עד לאחר הבאת קרבנותיה, כאמור).

(לקוטי שיחות ח"ז ע' 83 ואילך)

ח

וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' וְכִפֹּר עָלֶיהָ וְטָהַר מִמָּקַר דָּמֶיהָ (יב, ז)

"וטהרה – מכלל שעד כאן קרויה טמאה" (רש"י)

מקור דברי רש"י הוא בגמרא²⁹, והם מופיעים גם כפסק הלכה ברמב"ם³⁰; אבל בכל אחד משלושת המקומות הדברים נאמרים בסגנון שונה: בגמרא נאמר "מכלל שהיא טמאה", בפירוש רש"י – "מכלל שעד כאן קרויה טמאה", ואילו בדברי הרמב"ם – "מכלל שעדיין לא נגמרה טהרתה".

ויש לבאר את משמעות ההבדל בין שלושת הלשונות:

מצבה של היולדת בתקופה זו – לאחר סיום ימי הטהרה ולפני הבאת

29. יבמות עד, ב.

30. הלכות ביאת המקדש פ"ג ה"ז ופ"ד ה"ד.

הקרבן, תקופה שבה היא מותרת לבעלה ומותרת באכילת תרומה, אך אסורה באכילת קדשים – יכול להתפרש בשתי דרכים: (א) היולדת נחשבת עדיין לטמאה (במידה מסויימת), שכן הטומאה אינה פוקעת לחלוטין עד לאחר הבאת הקרבנות; (ב) היולדת אינה טמאה, אך היא אסורה באכילת קדשים משום שעדיין לא השלימה את תהליך הטהרה.

מלשון הגמרא – "מכלל שהיא טמאה" – משתמעת הגישה הראשונה, שלפיה היולדת נחשבת טמאה עד לאחר הקרבת הקרבנות;

ואילו מלשון הרמב"ם – "מכלל שעדיין לא נגמרה טהרתה" – משמע שהוא דוגל בגישה השנייה, שלפיה היולדת אינה טמאה, אלא שכל עוד לא הביאה את קרבנותיה לא השלימה את תהליך הטהרה המוטל עליה³¹.

מלשון רש"י, לעומת זאת, נראה שהוא נוקט בגישה ביניים: לא "מכלל שהיא טמאה" (כלשון הגמרא), אך גם לא "מכלל שעדיין לא נגמרה טהרתה" (כלשון הרמב"ם), אלא "מכלל שעד כאן קרויה טמאה".

ביאור הדברים:

מלשון הכתוב לעיל³² "עד מלאת ימי טהרה" – וכפי שפירש רש"י על כך: "ימי טהרה שלה" – משמע שכבר בימים אלו נחשבת היולדת לטהורה³³, ועל-אחת כמה וכמה שלאחר תום ימי הטהרה היא נחשבת טהורה, גם אם עדיין לא הביאה את קרבנותיה (בדומה לשיטת הרמב"ם);

לאידך גיסא, מלשון הכתוב כאן "והקריבו לפני ה'.. וטהרה ממקור דמיה" משמע שעד לאחר הקרבת הקרבנות נתונה היולדת עדיין להשפעת

31. ואכן, הרמב"ם כותב כך במפורש (בתחילת הלכות מחוסרי כפרה): "ולמה נקראו מחוסרי כפרה? שכל אחד מהן, אף-על-פי שטהר מטומאתו וטבל והעריב שמשו, עדיין הוא חסר, ולא גמרה טהרתו כדי לאכול בקדשים, עד שיביא קרבנו".

ומכאן נובעת גם מחלוקת הרמב"ם והראב"ד (הלכות ביאת המקדש פ"ד ה"ד) אם מחוסר כפרה ששימש במקדש חייב מיתה, שלדעת הרמב"ם אינו חייב מיתה משום שאינו נחשב טמא, ואילו לדעת הראב"ד נחשב טמא וחייב מיתה.

32. לעיל פסוק ד.

33. ראה באריכות בביאור הקודם – ביאור ז.

הטומאה של "מקור דמיה"³⁴, ובמובן מסויים היא עדיין טמאה (כמשמעות לשון הגמרא).

כדי ליישב סתירה זו דייק רש"י וכתב "מכלל שעד כאן קרויה טמאה": אמנם היולדת אינה טמאה בפועל (שהרי כבר עברו עליה ימי הטהרה), אך היא "קרויה טמאה", שכן "שם הטומאה" עדיין נשאר עליה³⁵ עד לאחר הבאת הקרבנות.
(לקוטי שיחות חכ"ז ע' 82 ואילך)

ט

**אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בַּהֲרַת וְיִהְיֶה
בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרַעַת (יג, ב)**

ידועה התמיהה³⁶: מדוע נוקט הכתוב בשם "אדם", הנחשב לשם הנעלה ביותר בין שמותיו של המין האנושי³⁷ - בשעה שאנו עוסקים באדם שנטמא, ולא עוד אלא שנטמא בצרעת, שהיא אחת הטומאות החמורות ביותר?

ומוסבר על כך³⁸, שהיא הנותנת: טומאת הצרעת אינה פוגעת אלא

34. ולכן הביא רש"י דרשה זו בפסוק זה (ושינה בכך מדברי הגמרא, שם הובאה הדרשה על הפסוק הבא) - שכן ההוכחה לפירושו היא דוקא מפסוק זה, שבו נאמר "וטהרה ממקור דמיה" (בניגוד לפסוק הבא, שבו נאמר "וטהרה" סתם).

35. והצורך להדגיש הגדרה זו על פי "פשוטו של מקרא" - הוא כדי לזרז את האשה להביא את קרבנה:

אם זה שהאשה אסורה בקדשים עד שתביא את קרבנה הוא רק מחמת חסרון צדדי בטהרה חיובית - הרי אין לאשה סיבה למהר ולהביא את קרבנה, שהרי אין חובה על אשה להיות ראויה לאכול בקדשים;

אולם כיון שהיא "קרויה טמאה", כלומר, שבעצם עדיין נשאר עליה שם "טומאה" - מובן שעליה להזדחזח ככל האפשר להקריב את קרבנה ולהסיר שם "טומאה" מעליה.

36. ראה גם זהר פרשתנו מח, א.

37. ראה ספר הערכים חב"ד ערך אדם סעיף ט. וש"נ.

38. לקוטי תורה פרשתנו כב, ב. אלשיך תחילת פרשתנו.